

KAITSEMINISTEERIUM

[Adressaadi ees- ja perekonnanimi: 1]
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122
info@fin.ee

Teie: 06.01.2026 nr RAM/26-0013/-1K

Meie: 02.02.2026 nr 5-7/26/4-3

Riigivaraseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus

Rahandusministeerium esitas Kaitseministeeriumile kooskõlastamiseks riigivaraseaduse (RVS) muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse (VTK). Kaitseministeerium on VTK läbi vaadanud ning toetab selles kavandatud seadusemuudatuste tulemusena taotletavaid eesmärgi. Palume Rahandusministeeriumil RVS muutmise seaduse eelnõu koostamisel täiendavalt kaaluda RVS osas järgnevaid kommentaare ja ettepanekuid.

1. Volitatud asutused

Kehtiva RVS kohaselt teostab volitatud asutus riigivara valitseja õigusi riigivara valitseja määratud ulatuses, seejuures volitatud asutuse riigivaraga seotud õiguste, kohustuste ja otsustusõiguse ulatus määratakse riigivara valitseja määruse või käskkirjaga. Riigivara kasutamiseks andmise ja võõrandamise korral on otsustamisõigus nii riigivara valitsejal kui ka tema volitatud asutusel, arvestades nende vahel määratud ülesannete jaotust.

Samas, riigivara üleandmisel ühelt riigivara valitsejalt teisele toimub juhul, kui konkreetse riigivara osas on määratud volitatud asutus, üleandmise ettevalmistamine peamiselt volitatud asutuste kaudu. Sellest tulenevalt oleks põhjendatud, et taotluse esitaks volitatud asutus teisele volitatud asutusele, mitte riigivara valitseja teisele riigivara valitsejale. Arvestades, et volitatud asutuste vaheline suhtlus on üldjuhul kiirem ja tõhusam, on alust kaaluda ka riigivara üleandmise võimaldamist volitatud asutuste vahel.

Palume analüüsida, millistel juhtudel ja millises ulatuses võiks riigivara valitseja kõrval olla seaduses sätestatud volitatud asutus ning kuidas see peaks kajastuma seaduse tasandil, et tagada regulatsiooni parem selgus ja järjepidev rakendamine.

2. Riigivara valitsemise eesmärk

RVS § 10 lõike 6 kohaselt on riigivara valitseja kohustatud määrama enda valitsemisel oleva vara valitsemise eesmärgi. Kinnisvara puhul kantakse eesmärk ka riigi kinnisvararegistrisse.

Kuigi RVS § 10 lõigetes 3 ja 5 sätestatud põhimõtted on selged, ei ole nende rakendamise ulatus ja praktiline tähendus alati üheselt arusaadavad. Kehtiv regulatsioon ei taga, et valitsemise eesmärgi määramine mõjutaks edasist otsustusprotsessi.

Näiteks on valitsemise eesmärgi määramine (tulu saamine, reservina säilitamine) riigivara kasutamiseks andmise eelduseks, kuid seadus ei sätesta kasutusse andmise ajalisi piiranguid. Seetõttu võib riigivara pikaajalise kasutamiseks andmise korral võib teha järelduse, et tegemist ei ole riigile vajaliku varaga.

Palume kaaluda, millistel juhtudel on valitsemise eesmärgi määramine otsustusprotsessi toetamiseks tegelikult vajalik, ning hinnata, kuidas tagada, et valitsemise eesmärk oleks otsustusprotsessi toetav ega jääks pelgalt formaalseks dokumenteerimisinõudeks.

3. Piirsummad

RVSis on riigivaraga seotud toimingute puhul üldjuhul kehtestatud 30 000 euro suurune piirmäär (harilik väärtus), mis on fikseeritud 2016. aastal. Arvestades, et raha reaalkväärtus on alates sellest ajast oluliselt vähenenud, on põhjendatud vajadus piirmäärade kaasajastamiseks.

Piirmäärade ajakohastamisel tuleks kaaluda lahendusi, mis:

- lihtsustaksid ja kiirendaksid otsustusõiguse teostaja tuvastamist, vältides olukordi, kus vara algselt oluliselt kõrgem soetusmaksumus ning aja jooksul langenud harilik väärtus toovad kaasa ebaproportsionaalselt rangemad menetlusnõuded;
- tagaksid, et vähemalt järgmise kümne aasta jooksul oleks piirmäärade täiendava korrigeerimise vajadus minimaalne.

5. Riigi kinnisvararegister

RVSi § 95 alusel on loodud riigi kinnisvararegister (edaspidi *register*), mille eesmärk on võimaldada andmete vahetust teiste riiklike registritega ning seeläbi lihtsustada riigivaraga seotud menetlusi. Praktikas on registriga seotud toimingud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse kui volitatud asutuse jaoks põhjustanud täiendavat halduskoormust ja paralleeltegevusi.

Alljärgnevalt on kirjeldatud mõned peamised probleemid.

- Registri tööpõhimõte põhineb menetlustel. Kokku on määratletud 13 menetluse liiki, millel omakorda on üle 40 erineva menetluse viisi ja alamliigi. Menetlused on äärmiselt ressursimahukad, kuna nõuavad suure hulga andmete sisestamist ning mitmesuguste dokumentide (nt käskkirjad, lepingud, aktid) lisamist.
- Register ei korrigeeri kinnistute jagamisi ja liitmisi automaatselt enda andmetes. Selleks tuleb algselt eraldi menetlus ning esitada dokumendid, mis on juba olemas katastris.,
- Notariaalsete tehingute (nt servituutide seadmine, kinnistu ost ja võõrandamine) puhul puudub registril võimekus vahetada andmeid kinnistusraamatuga ning kanda sealt üle tehinguandmeid. Vajalik on algselt eraldi menetlus ning sisestada käsitsi metaandmed ja lisada asjakohased dokumendid.
- Kinnistute omandamisel tuleb registri menetluses märkida ka tehingu tasu. Teatud juhtudel, näiteks Nursipalu harjutusvälja raames toimunud erakinnistute omandamiste puhul, võib selline nõue riivata eraelu puutumatust.

Rahandusministeerium on andnud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele suunise mitte kanda registrisse teavet, mis on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks. Kaitseministeeriumi valitsemisalas sisaldab suur osa registrisse lisatavatest dokumentidest asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet, mistõttu on registri kasutatavus piiratud.

Eelkõige puudutab see riigikaitsealset olulisi projekte, mille osas andmed teistelt riigivara valitsejalt kasutamiseks võetavate kinnisasjade kohta ei tohi olla avalikult kättesaadavad. Isegi juhul, kui konkreetseid lepinguid menetluse juurde ei lisata, võimaldab menetluse üldandmete põhjal lihtne otsing tuvastada kõik kinnisasjad, mille on Kaitseministeerium alates näiteks 2025. aastast teistelt riigivara valitsejalt kasutamiseks võtnud, ning teha sellest järeldusi, mis võivad kahjustada riigi julgeolekuhuve.

Tulenevalt eelnevast palume hinnata, kas riigi kinnisvararegister täidab oma algseid eesmärgi, ning kaaluda meetmeid, millega oleks võimalik tõsta registri kasutusmugavust ja tõhusust nii riigivara valitsejate kui ka volitatud asutuste jaoks. Praegusel kujul on registris menetlustega seotud toimingute tegemine ja andmete sisestamine riigivara valitsejatele ning volitatud asutustele aeganõudev ja töömahukas.

Lisaks on vajalik tagada registrisse kantavate andmete puhul asjakohased ja piisavad juurdepääsupiirangud, arvestades eelkõige riigikaitse- ja julgeolekuhuve. Selle raames tuleks kaaluda riigi kinnisvararegistri muutmist registriks, millele oleks juurdepääs ainult vastava õigusega valitsusasutuste teenistujatel.

6. Ringmajandus

Kaitseministeerium tunnustab VTKs seatud eesmärgi rõhutada riigivara valitsemisel kestlikkuse ja ringmajanduse põhimõtteid. Samas juhime tähelepanu, et pelgalt ringsuse ja jäätmehierarhia põhimõtete

seadusesse sõnastamine ei taga nende sisulist rakendumist, kui sellega ei kaasne riigivara võõrandamise ja korduskasutusse suunamise menetluste lihtsustamist. Kaitseministeeriumi hinnangul on ringmajanduslike lahenduste tegelikuks soodustamiseks vajalik selgem ja paindlikum regulatiivne raamistik, mis võimaldab riigivara korduskasutusse suunamist ilma ebamõistliku halduskoormuseta.

Teeme ettepaneku täiendada RVSi § 8 lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Riigivara valitseja lähtub võimalusel ja majandusliku põhjendatuse korral riigivara kasutamisel, kasutamisest kõrvaldamisel ja võõrandamisel ringmajanduse põhimõtetest, mille puhul riigivara parandatakse, korduskasutatakse, uuendatakse ja olemasolevaid materjale võetakse ringlusesse võimalikult kaua.“;

Samuti teeme ettepaneku täiendada riigivaraseadust uue paragrahvi järgmises sõnastuses:

„§ X. Ringmajanduse põhimõtete rakendamine riigivara kasutamisel

(1) Riigivara, mis ei ole riigivara valitsejale enam vajalik või mida ei ole võimalik eesmärgipäraselt kasutada, tuleb võimaluse korral võõrandada või anda üle:

- 1) korduskasutuseks, sealhulgas valitsusasutusele, kohaliku omavalitsuse üksusele või avalik-õigusliku juriidilise isikule kasutamiseks;
- 2) uuendamiseks korduskasutamise eesmärgil;
- 3) ringlussevõttu toetavale ettevõtjale või muule juriidilisele isikule.

(2) Riigivara hävitamine on lubatud üksnes juhul, kui:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel ei ole vara korduskasutamine, uuendamine või ringlussevõtt võimalik või majanduslikult põhjendatud;
- 2) tegemist on riigivaraga, mis sisaldab riigitunnuseid ning mille ringlusest eemaldamine on vajalik riigi julgeoleku või avaliku korra kaitseks.“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister

Grete Lasn
grete.lasn@kaitseministeerium.ee